

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Suomen meriliikennestrategia 2014–2022

Meriliikennestrategia kokonaisuudessaan on julkaistu LVM:n julkaisusarjassa (Julkaisu 9/2014) ja on luettavissa LVM:n internetsivuilla osoitteessa www.lvm.fi/julkaisut.

Sisältö

Suomen meriliikennestrategia 2014–2022.....	3
Visio 2030: Kukoistava Suomi – fiksut meriyhteydet	5
Tehokkaat ja kilpailukykyä tukevat kuljetukset.....	7
Vihreää kasvua vahvasta meriklusterista	9
Suomi – meren ja jään huippuosaaja	10
Itämeri – mahdollisuuksien merialue	11
Kansainvälinen toiminta	13

Kannen kuva: Kari Martiala
Taitto: Innocorp Oy
Paino: Juvenes Print, 2014

ISBN 978-952-243-389-3 (painotuote)
ISBN 978-952-243-390-9 (verkkojulkaisu)

Suomen meriliikennestrategia 2014–2022

Kuva: Arctia Shipping

Suomi on merenkulun maa. Suomen viennistä noin 90 % ja tuonnista 80 % kulkee meritse. Toimivat meriyhteydet ovat Suomen elinkeinoelämän ja sitä kautta koko yhteiskunnan kilpailukyvyyn elinehto. Suomi ja sen kansallinen menestys ja hyvinvointi ovat erittäin riippuvaisia merenkulusta.

Meriliikennestrategian keskeisenä tavoitteena on Suomen merikuljetusten ja merellisten elinkeinojen toimintakyvyn varmistaminen, kansantalouden kilpailukyky sekä ympäristö- ja turvallisuuskysymykset laajasti huomioon ottaen.

Meriliikenteen visio ja toimenpideohjelma on määritetty yhdessä merenkulun alan ja sitä käyttävien toimijoiden kanssa. Strategiavalmistelussa mukana olleet tahot ovat osaltaan sitoutuneet edistämään toimenpiteiden toteuttamista.

Toimenpiteiden seurannasta vastaa koolle kutsuttava alan yhteistyöfoorumi.

Visio 2030: Kukoistava Suomi – fikset meriyhteydet

SUOMI, SUOMALAINEN ELINKEINOELÄMÄ ja suomalaiset voivat hyvin ja maamme on kilpailukykyinen maailman markkinoilla. Itämeren laivaliikenne on turvallista ja ympäristöystävällistä ja erityisesti öljyonnettomuuksien riskit minimoitu.

SUOMEN MENESTYSTÄ tukevat fikset ja tarkoituksenmukaiset meriliikenneyhteydet. Teollisuutta palvelevat toimintavarmuudella kuljetusketjuilla, joiden talvisista olosuhteista aiheutuvat haitat on minimoitu, sekä varmistamalla, että teollisuuden kuljetuskustannukset pysyvät kohtuullisella tasolla. Merenkulku on säilyttänyt asemansa ympäristöystävällisenä sekä energia- ja kustannustehokkaana kuljetusmuotona.

SUOMALAINEN VARUSTAMOTOIMINTA on kannattavaa, ja sillä on vahva markkina-asema Itämerellä sekä hyvät edellytykset pärjätä kilpailussa ulkomaisten toimijoiden rinnalla. Varustamotoiminnan kannattavuus perustuu

hyviin asiakassuhteisiin, joita luodaan laadukkailla ja kilpailukykyisillä palveluilla.

Suomeen on kehittynyt vahva ja verkottunut meriklusteri, joka nojaa erityisesti vihreän ja puhtaan teknologian tuotteisiin ja palveluihin sekä jään ja sään erityisosaamiseen, jonka kysyntä on kasvussa kiinnostuksen lisääntyessä maailman pohjoisia merialueita kohtaan.

SUOMALAISEN MERENKULUN osaaminen on korkeatasoista ja innovatiivista. Osaamista viedään myös muualle maailmaan. Nuoret luottavat merenkulkualan ja meriammatteja pidetään hyvänä uravaihtoehtona, joka avaa mahdollisuudet urakehitykselle niin merellä kuin erilaisissa maatoiminnoissa.

ITÄMERI on turvallinen, puhdas ja houkutteleva merialue. Suomen ja Itämeren mahdollisuudet muun muassa virkistys- ja merimatkailussa on osattu hyödyntää ja tunnettavuutta on lisätty.

Vision saavuttamiseksi on määritetty kriittiset menestystekijät

Yhteistyö ja luottamus

ovat ensisijaiset elementit tehokkaiden meriyhteyksien kehittämisen kannalta. Tämä edellyttää kaikkien toimijoiden välistä tiedonvaihtoa, luottamusta ja uudenlaisia yhteistyöratkaisuja.

Menestyjän asenne

kuvaa toimintatapaa, jolla kaikki toimijat kohtaavat ja ratkaisevat tämän päivän ja huomisen haasteita. Toimintatapa käsittää muutosten ennakoimisen, muutokseen sopeutumisen ja lopulta uuden tilanteen hyödyntämisen. Tätä kuvastaa myös rohkeus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Ennakoiva edunvalvonta, vahva vaikuttaminen ja kansainvälinen kumppanuus

mahdollistavat Suomelle tärkeiden viestien viemisen oikea-aikaisesti kansainvälisille foorumeille Suomen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Mahdollistavalla hallinnolla

rakennetaan toimiva ja kannustava toimintaympäristö uusille toimintatavoille ja innovaatioille. Hallinto fasilitoi, avaa uusia ovia, edistää kumppanuuksia ja toimii aktiivisesti kansainvälisissä ja EU:n puitteissa.

Tehokkaat ja kilpailukykyä tukevat kuljetusketjut

Tavoitteena on varmistaa Suomen ulkomaankaupan ja kotimaan vesiliikenteen häiriötön ja kansantaloudellisesti kustannustehokas sekä kansainvälisen kilpailukyvyyn takaava toiminta myös talviaikana. Suomen kansallisen kilpailukyvyyn turvaamiseksi väylämaksuilla ei tulisi vuoden 2017 jälkeenkään aiheuttaa nykyistä suurempaa rasitetta meriliikenteen kuljetuksille.

- Kehitetään ja ylläpidetään merenkulun ja sisävesiliikenteen tarpeita vastaavaa väylästä.
- Luovutaan vanhasta talvisatamamäärittelystä. Kehitetään väylämaksujärjestelmää. Keskipitkällä aikavälillä tarkastellaan jäänmurron palvelutasojen kehittämistä.
- Kehitetään merenkulun ja satamien toiminnan varautumista osana kokonaislogistista järjestelmää.

Suomen merenkulku lukuina

- Meriklusteri työllistää n. 43 500 henkilöä
- Merimiesammateissa oli 9 469 henkilöä vuonna 2012.
- Suomen alusrekisteriin oli rekisteröity vuoden 2013 lopussa 1213 alusta (bruttovetoisuus noin 2 milj. yksikköä).
- Kauppa-alusluetteloon oli merkitty vuoden 2013 lopussa 118 alusta (bruttovetoisuus 1,73 milj. yksikköä).
- Suomalainen kauppalaivasto kuljettaa noin 30 % Suomen merirahdeista.
- Tuonti Suomeen meritse oli vuonna 2013 n. 49,3 milj. tonnia, joka on n. 80 % kokonaistuonnista.
- Vienti Suomesta meritse oli vuonna 2013 n. 47 milj. tonnia, joka on lähes 90 % kokonaisviennistä.
- Rahdista 80 % kulkee 10 suurimman sataman kautta.
- Suomen satamien kautta kulkeva kauttakululiikenne oli 7,54 milj. tonnia vuonna 2012.
- Matkustajaliikenne Suomen ja ulkomaiden välillä oli 18,2 milj. henkilöä vuonna 2013.

Kuva: LVM

- Kehitetään meriklusterin yhteistyötä. Vahvistetaan satamien kilpailukykyä kannustamalla satamia kehittämään palvelutoimintojaan. Toiminnan edellytyksiä parannetaan keventämällä hallinnollista taakkaa sekä lisäämällä tiedon hyödynnettävyyttä logistiikan tehostamiseksi.
- Kehitetään nykyisen sähköisen merenkulun tiedonhallintajärjestelmän pohjalta kansallinen palvelupiste, joka muun muassa vähentää elinkeinoelämän hallinnollista taakkaa.

Vihreää kasvua vahvasta meriklusterista

Tavoitteena on, että Suomi kehittyy merenkulun talvi- ja ympäristöteknologian edelläkävijäksi ja korkean teknologiaosaamisen vientimaaksi. Suomalainen varustamotointi on elinvoimaista ja kilpailukykyistä.

- Kehitetään uudenlaisia ja pitkäjänteisiä yhteistyömuotoja alan toimijoiden välille.
- Parannetaan alusinvestointien rahoitusmahdollisuuksia riittävän aluskannan uudistamiseksi. Selvitetään vaihtoehtoja uusille rahoitusjärjestelyille ottaen huomioon myös Euroopan investointipankin ja Pohjoismaiden investointipankin tarjoamat rahoitusvälineet.
- Edistetään vaihtoehtoisten polttoaineratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa ja toteutetaan laivaliikenteen LNG-toimintaohjelmaa vuosille 2013–2017.
- Edistetään suomalaisten cleantech-hankkeiden käynnistymistä, rahoitusta ja markkinointia.

Kuva: Viking Line

Suomi – meren ja jään huippuosaaja

”Suomi talvimerenkulun ja arktisen osaamisen globaali keskus”

Varmistetaan merenkulun ja meriklusterin tulevaisuuden osaajien riittävyys ja kehitetään merenkulkualan tunnettuutta ja vetovoimaa.

Merenkulkijoiden koulutus

- Tuetaan oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen valtakunnallista verkostoitumista ja selvitetään mahdollisuudet yhteiskäyttöön tuleville resursseille ja investoinneille (mm. koulualus ja huippusimulaattori).
- Kehitetään alan tutkintojärjestelmää työelämälähtöisemmäksi.
- Kehitetään harjoittelua laivoilla yhteistyössä merenkulkualan toimijoiden kanssa.
- Kehitetään urapolkuja ja jatkokoulutusta korkeakouluissa.

Meriklusterin osaaminen ja arktinen tietotaito

- Tuetaan Meriteollisuus 2020 -kilpailukykyryhmän meriklusterin koulutukseen, tutkimukseen ja osaamiseen liittyvien toimenpide-ehdotusten toteuttamista.
- Toteutetaan Arktisen strategian koulutusta ja tutkimusta, liiketoimintaa sekä kansainvälistä yhteistoimintaa koskevat toimenpide-ehdotukset suomalaisen arktisen meriteollisuuden ja varustamoelinkeinon toimintaedellytysten vahvistamiseksi.
- Kehitetään Suomesta talvimerenkulun ja arktisen osaamisen globaali keskus.

Itämeri – mahdollisuuksien merialue

Tavoitteena on saavuttaa uitavan puhtas ja turvallinen Itämeri, joka houkuttelee virkistys- ja matkailutoimintaa alueelle ja tarjoaa laadukkaat merikuljetuspalvelut markkina-alueen käyttöön. Tavoitteena on, että suomalainen merenkulku on Itämeren johdava palveluntuottaja perustuen kestäviin logistisiin konsepteihin.

Ympäristö ja turvallisuus

- Suomi toimii vastuullisesti Itämeren hyvän tilan saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä EU:ssa ja kansainvälisesti tehtyjen sitoumusten mukaisesti.
- Merenkulun ympäristösääntelyssä Suomi pyrkii ensisijaisesti kansainväliseen sääntelyyn IMO:ssa.
- Minimoidaan Itämeren öljy- ja kemikaali-onnettomuusriskit ja tehostetaan torjuntavalmiutta.

Kuva: Liikennevirasto

- Varmistetaan merenkulun turvallisuus ja sujuvuus sekä ympäristövaikutusten minimoiminen kansallisessa ja rajat ylittävässä yhteistyössä.
- Kehitetään meripelastusta.
- Tehostetaan merellisten viranomaisten yhteistyötä ja tiedonvaihtoa ja määritellään merellisen toimeenpanokyvyn strateginen tavoitetilä.

Elinkeinotoiminta

- Edistetään Venäjän transitoliikennettä.
- Edistetään risteily- ja muuta matkailutoimintaa Itämerellä ja sisävesiliikenteessä.
- Vahvistetaan suomalaista varustamotoimintaa Itämeren alueella.

Kansainvälinen toiminta

Merenkulku on globaalia, ja laivoja koskevas-
ta sääntelystä päätetään globaalilla tasolla
IMO:ssa. Näin voidaan varmistaa laaja har-
monisointi ja laivojen tasavertainen kohtelu. Meri-
liikennettä koskevasta sääntelystä päätetään myös
EU:ssa. Lisäksi merenkulun ympäristö- ja turvalli-
suusasioissa yhteistyötä tehdään HELCOMissa.

Suomi on aktiivinen kansainvälinen toimija

- Suomi toimii aktiivisesti ja vaikuttaa enna-
koivasti ja päämäärätietoisesti merenkulun
ympäristö- ja turvallisuusasioiden käsittelyyn
IMO:ssa, EU:ssa ja HELCOMissa.
- Kehitetään edelleen kansallista yhteistyötä
ennakoivan vaikuttamisen tehostamiseksi
sekä EU:ssa että kansainvälisesti.
- Varustamotoiminnan ja meriklusterin kehittä-
miseksi vahvistetaan hallintojen kahdenvälistä
yhteistyötä sekä public & private -kumppanuuk-
sia erityisesti Venäjän ja Pohjoismaiden kanssa.

Kuva: Suomen Merimies-Unioni SMU ry

- Suomi on aktiivinen toimija Arktisen strategian mukaisesti.
- Varmistetaan riittävät resurssit kansainväliseen vaikuttamiseen.

Suomen kansainvälisen ja EU-vaikuttamisen kärjet merenkulun alalla

Tuloksellisen vaikuttamisen kannalta on keskeistä, että kaikki alan toimijat ja vaikuttajat vievät yhteistä viestiä Suomen edun kannalta merkittävistä tekijöistä kansainvälisille foorumeille.

- Suomen tulee kaikissa tilanteissa pystyä vastaamaan talven ja talvimerenkulun aiheuttamiin haasteisiin Itämeren liikenteessä.
- EU:n sääntelyssä on varmistettava Suomen saavutettavuus (mm. Euroopan laajuinen liikenneverkko TEN-T).
- Merenkulun ympäristö- ja turvallisuussäätelystä tulee ensisijaisesti päättää IMO:ssa.

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31, 00023 Valtioneuvosto
p. 09 160 02
www.lvm.fi